

ende k in Delft

Gemeentelijke uitgangspunten 2000-2004

SAMENVATTING	3
I. INLEIDING	4
2. TWEE HOOFDDOELSTELLINGEN	5
A. Het stimuleren van het beeldend kunstklimaat vanuit een gemeentelijk perspectief	5
B. Voorwaarden scheppen voor kunstenaars en vormgevers	5
3. HET PERSPECTIEF 2000-2004: OVERHEID EN MARKT	6
A. Beeldende kunst in een middelgrote gemeente als Delft	6
B. De stadshal	7
C. Kunstestafette 2000	7
Voorstel 1	8
D. State of the Art	8
Voorstel 2	8
4. BEELDENDE KUNST IN DE OPENBARE RUIMTE	9
A. De openbare ruimte	9
B. Standaardisering van procedures	9
C. De percentageregeling bij gemeentelijke bouwwerken	10
Voorstel 3	11
5. BEHEER EN ONDERHOUD VAN BEELDENDE KUNST IN DE OPENBARE RUIMTE	12
Voorstel 4	13
6. REGELING TER ONDERSTEUNING VAN KLEINSCHALIGE PROJECTEN OP HET GEBIED VAN BEELDENDE KUNST EN VORMGEVING	14
A. Inleiding	14
B. Een nieuwe regeling	14
C. Hoe ziet de regeling eruit?	16
Voorstel 5	17
7. DE ADVIESSTRUCTUUR	18
Voorstel 6	19
8. HET ATELIERBELEID	20
A. Inleiding	20
B. Beleidsinstrumenten	20
C. Overgangssituatie	21
D. De woningcorporaties	21
Voorstel 7	21
9. VOORSTELLEN 1 TOT EN MET 7	22
BIJLAGEN	23
• Beeldende Kunst in de Binnenstad	23
• CD-Rom Delftse kunst in de openbare ruimte inclusief onderhoudsplan	24
• Financieel overzicht 1997, 1998 en 1999	25

BEELDDE KUNST: HET VISITEKAARTJE VAN DELFT

Beeldende kunst is een visitekaartje. Niet alleen van kunstenaars, maar ook van een gemeente en haar inwoners. Deze kunstvorm staat in Delft dan ook terecht hoog op de agenda. Beeldende kunst draagt echter niet alleen bij aan het 'gezicht' van Delft, maar bevordert ook de leefbaarheid van de stad en is een economische factor van betekenis. Genoeg reden dus om de beeldende kunst te stimuleren. En dat gebeurt ook.

Aan een goed visitekaartje is aandacht besteed. Het moet meer zijn dan een mooi logo met een paar letters. Als het goed is zit er een idee achter de vormgeving. Zo is het ook met beeldende kunst: dat moet meer zijn dan een verzameling losse beelden zonder samenhang. De gemeente Delft is zich daarvan bewust. Zij streeft in haar kunstbeleid twee belangrijke doelen na. Ten eerste wil zij het klimaat voor beeldende kunst stimuleren en daarnaast wil zij voorwaarden scheppen voor Delftse kunstenaars en vormgevers.

Een belangrijk uitgangspunt is het aanbrengen van samenhang. Niet alleen tussen de verschillende beleidsgebieden, maar ook tussen 'verwante' gebieden als architectuur en design. De aanpak is marktgericht: de gemeente zal kunst aankopen en stimuleren die past binnen het gemeentelijk beleid. Anders gezegd: de gemeente zal een beeld niet kopen om een beeldhouwer te steunen, maar omdat zijn kunst past in de openbare ruimte of dient ter verlevendiging van een oude wijk. Die samenhang zal bijvoorbeeld te zien zijn in de virtuele stadshal, de kunstestafette 2000 en de 'State of the art' tentoonstelling in 2001.

Optelsom

In de openbare ruimte neemt beeldende kunst een belangrijke plaats in. Kunst is mede bepalend voor de identiteit van een plek en kan karakteristieke elementen van een stad uitbeelden. Ook draagt kunst bij aan een aantrekkelijke en leefbare omgeving. Het totale plaatje moet daarbij meer zijn dan de optelsom van de afzonderlijke kunstwerken. Om dat te bevorderen worden beeldende kunstenaars al in een vroeg stadium betrokken bij het proces

van inrichting van de openbare ruimte. Daarbij streeft de gemeente naar samenhang tussen kunstwerken in de verschillende delen van de stad. Daarnaast is het zaak om kunstwerken regelmatig onder de loep te nemen om te kijken of ze nog wel passen in de omgeving. Die kan in de loop der tijd immers zodanig veranderen dat een kunstwerk op die plaats zijn betekenis verliest of er verloren bijstaat. Ook het onderhoud vraagt aandacht. Graffiti verwijderen of schade herstellen gebeurt nu niet gestructureerd. In de toekomst bestaat de mogelijkheid per kunstwerk een onderhoudscontract af te sluiten, zodat kunstwerken de aandacht krijgen die ze verdienen.

Groot atelier

Voor kleinschalige projecten bestaat een subsidieregeling. Naast het bevorderen van de beeldende kunst en het ondersteunen van kunstenaars, is het nadrukkelijk de bedoeling om met deze subsidieregeling de betrokkenheid van de bevolking bij de kunst te vergroten. Het gaat om Delftse kunstenaars die iets creëren voor een Delfts publiek. De vraag van dat publiek vormt het uitgangspunt. De inwoners kunnen terecht in een groot atelier in de stad - waarin alle beeldende disciplines aan bod komen. De moderne kunstenaar uit zich namelijk op veel verschillende manieren. Beperkte hij zich vroeger tot een medium, tegenwoordig is pluriformiteit het devies. Dat wordt zichtbaar gemaakt met onverwachte middelen op onverwachte plekken of door kunst met een tijdelijk karakter, als reactie op de veranderende stad. Beeldende kunst is niet langer alleen het driedimensionale beeld, maar omvat ook fotografie, video, film, installaties, performance en nieuwe media. Ook vormgeving en theater voegen nieuwe elementen toe. Dat kan leiden tot boeiende projecten, zoals bijvoorbeeld te zien bij de Mooi Veer Spelen.

Al deze maatregelen kunnen leiden tot een geslaagde samenwerking tussen vraag en aanbod, het inspelen op nieuwe ideeën en het doen van experimenten, waardoor de beeldende kunst wordt gestimuleerd. Hieruit blijkt dat functionaliteit en creativiteit heel goed samen kunnen gaan. De gemeente Delft geeft niet alleen kunst de ruimte, maar geeft die bovendien een duidelijke plek in de samenleving. Dat levert een mooi visitekaartje op.

I. INLEIDING

In oktober 1996 heeft er naar aanleiding van het Evaluatierapport Zoutman en Kassels in de commissie Welzijn een discussie plaatsgevonden over het beeldende kunstbeleid in Delft. In het rapport stonden aanbevelingen die door de commissie unaniem werden overgenomen. Deze hadden betrekking op het volgende:

Laat het gemeentebestuur een document vaststellen, waarin uitgangspunten voor het lokale beleid worden verwoord; draag zorg voor voldoende afstemming op het gebied van de beeldende kunst in de openbare ruimte, met name tussen betrokken gemeentelijke diensten en ontwerp een bij het beleid passende adviesstructuur.

Deze aanbevelingen zijn in deze nota verwerkt.

Opbouw Nota

De nota moet worden gezien als een ontwikkelingsnota, waarin conform de opdracht van de raad, uitgangspunten voor gemeentelijk beleid worden geformuleerd.

Dit leidt per hoofdstuk tot aanbevelingen, waarvan enkelen met bestaande middelen kunnen worden gerealiseerd. De aanbevelingen met betrekking tot de ateliers zullen leiden tot een nieuwe begrotingspost en in de toekomst zullen onderdelen separaat moeten worden beoordeeld op inhoud en financiële onderbouwing.

Bij de inrichting van de nota is in de eerste plaats gekozen voor het formuleren van twee hoofddoelstellingen:

1. Het stimuleren van het beeldend kunstklimaat vanuit gemeentelijk perspectief;
2. Het scheppen van voorwaarden voor beeldende kunstenaars en vormgevers, waarbij de vormgeving, een nieuw aspect is binnen het beleid.¹

Na de uiteenzetting van de twee hoofddoelstellingen komen in zes hoofdstukken de volgende concrete zaken aan de orde:

- Het perspectief 2000 - 2004: overheid en markt
- Beeldende kunst in de openbare ruimte
- Beheer en onderhoud
- Een regeling ter ondersteuning van

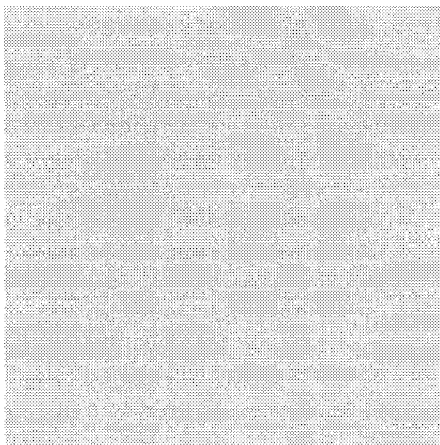
kleinschalige projecten op het gebied van beeldende kunst en vormgeving

- Een adviesstructuur
- Een atelierbeleid

¹ Bedoeld wordt in eerste instantie beeldende kunst met vormgevingsaspecten. Anders heeft dat ook budgettaire aspecten.

2. TWEE HOOFDDOELSTELLINGEN

De gemeente wil met deze nota bereiken dat het beeldend kunstklimaat in Delft gestimuleerd wordt en voorwaarden geschapen worden voor Delftse kunstenaars en vormgevers die, door middel van hun productie, een bijdrage leveren aan het stedelijke klimaat.

A. Het stimuleren van het beeldend kunstklimaat vanuit een gemeentelijk perspectief

Om een zo breed mogelijk en op kwaliteit gericht beleid te voeren dient een aantal instrumenten te worden ontwikkeld of het bestaande instrumentarium verder te worden verbeterd. Alleen dan kan de beeldende kunst actief bijdragen aan de allure van Delft en de individuele belangen dienen van allen die in de stad bij de beeldende kunst betrokken zijn of kunnen worden.

Kunst in de openbare ruimte speelt hierbij een belangrijke rol. Daarnaast is het initiëren van manifestaties op het gebied van de beeldende kunst een succesvol middel om kunstenaars een bijdrage te laten leveren aan de kwaliteit van het stedelijke klimaat en de betrokkenheid van het publiek te bevorderen.

- Een tweejaarlijkse expositie van Delftse beeldende kunst en vormgeving is een instrument om een beeld te geven van de huidige beeldende kunstproductie in Delft.
- In het kader van een museale kunstcollectie wordt door de Gemeentemusea op bescheiden wijze beeldende kunst aangekocht.
- Door het Kunstcentrum wordt jaarlijks

de collectie moderne beeldende kunst verder uitgebreid ten behoeve van de kunstuitleen.

Hiermee zijn tevens samen met de Vrije Academie met haar educatieve en vormende taken op deze plek de drie door de gemeente gesubsidieerde instellingen genoemd die het kunstklimaat helpen versterken.

In de beeldende kunst, vormgeving en architectuur valt een steeds grotere vermenging en onderlinge beïnvloeding te constateren, die het stellen van grenzen moeilijk maakt. Diverse disciplines lopen moeiteloos in elkaar over. Dit vervagen van grenzen is gunstig voor het beeldende en creatieve klimaat van de stad. Zaken die oorspronkelijk niet zo op het terrein van de beeldende kunst lagen, maar op die van het "ontwerp" kunnen nu gestimuleerd worden. Uitgaande van het ontwerp moet hier in het bijzonder gedacht worden aan het "concept", het unicum, eerder dan aan het in serie vervaardigde voorwerp, dat zijn eigen weg naar de markt zal vinden.

B. Voorwaarden scheppen voor Delftse kunstenaars en vormgevers

Het beleid richt zich hierbij op professionele beeldende kunstenaars en vormgevers uit Delft, waarbij de kwaliteit van het aanbod doorslaggevend is en de beroepsmatigheid te toetsen is aan een mix van opleiding, exposities, aankopen, uitgevoerde opdrachten en het hebben van een geoutilleerd atelier. Deze toets wordt uitgevoerd door het Kunstgebouw en/of het Voorzieningsfonds van Kunstenaars.

Het beleidsinstrument bij uitstek is een subsidieregeling ter ondersteuning van kleinschalige projecten op het gebied van de beeldende kunst en vormgeving. Andere instrumenten zijn een atelierbeleid en een aankoopbeleid ten behoeve van de collectie van het museum en de uitleen door het kunstcentrum.

3. HET PERSPECTIEF 2000-2004: OVERHEID EN MARKT

De overheid is bepaald niet de enige factor voor een bloeiend beeldende kunstklimaat. De galleries, het bedrijfsleven, particulieren (met hun privé-collecties), de kunstenaars en het publiek, zijn de andere factoren van belang. Kortom, de overheid maakt onderdeel uit van die markt. Binnen het lokale cultuurbeleid is de beeldende kunst daardoor een veelzijdig, en intrigerend, onderdeel.

A. Beeldende kunst in een middelgrote gemeente als Delft

In de meeste middelgrote gemeenten bevinden zich centra voor kunstzinnige vorming, musea en multifunctionele accommodaties ten behoeve van kunst en cultuur in vele soorten en maten. Deze voorzieningen zijn in belangrijke mate aan de schaal van die middelgrote gemeenten gekoppeld. De ontwikkelingen rondom de beeldende kunst verhouden zich in veel mindere mate tot de schaal van de gemeente. Beeldende kunst ontstaat en leeft binnen een complex netwerk van producenten, instituten, accommodaties, regelingen, commissies, particulieren en overheid. Het is moeilijk ordening te ontdekken in dit conglomoraat van particulier initiatief en overheidsbemoeienis. Juist vanwege deze diversiteit is het instructief om in te gaan op de relatie gemeente en beeldende kunst, waarbij vooral gekeken moet worden vanuit het gemeentelijke perspectief om een zo breed mogelijk en op kwaliteit gericht beleid te voeren.

Particuliere organisaties zoals galleries, openbare onderwijsinstituten (TU met bijvoorbeeld industrieel ontwerpen), het Kunstcentrum en gemeentelijke voorzieningen die niet primair een brede, (heden-daagse) beeldende kunsttaak hebben, zoals de gemeentemusea en de VAK, worden in

deze nota wel genoemd, spelen ook zeker een rol, maar voor een dieper inzicht in hun activiteiten wordt verwezen naar het eigen beleid en de daarmee samenhangende beleidsplannen.

In het Collegeprogramma 1998 - 2002 wordt de strategische positie van de professionele beeldende kunst nog eens onderstreept. Er wordt gesteld dat de professionele kunstbeoefening en in het bijzonder de hedendaagse kunst, een culturele en economische rol in de stad speelt en mede van invloed is op de uitstraling van de stad.

Aandacht voor de Delft kennisstadstrategie betekent aandacht voor het potentieel in de sector ontwerpen en architectuur. We willen speciale aandacht besteden aan uitingen van hedendaagse kunst die een relatie hebben met technologische vernieuwing

In de nota Van c-klein tot C-groot, kunst- en cultuurnota van Delft 1998 - 2001, wordt als één van de vier cultuurprofielen "Delft, beeldende kunst, architectuur- en designstad" genoemd. Dit komt voort uit het enorme potentieel aan kennis en ervaring op deze gebieden. Er kan een synergie tussen architectuur, design en beeldende kunst tot stand worden gebracht door het ontwerpen van een

opdrachtenbeleid op het raakvlak van deze drie disciplines.

Om architectuur, design, beeldende kunst in de openbare ruimte te stimuleren zal in de vakgroep Cultuur, Kennis en Economie² worden gewerkt aan beeldende kunst die dicht bij het begrip “kennis” staat.

De plekken hiervoor zijn de logistieke knooppunten rond en in Delft, zoals het nu uitgevoerde Plein Delftzicht en verder in willekeurige volgorde: het Kalverbos, Stationsplein en de plannen om i.s.m. de TU Delft een ‘embleem’ te ontwerpen, dat het begrip ‘kennis’ symboliseert en velerlei toepassingen kent, van bijvoorbeeld studentenT-shirts tot op de gevel van het gebouw voor Electrotechniek. Dit plan is nog in een voorbereidend stadium en staat bekend onder de werktitel “de Druppel”.³

Ook de cultuurparagraaf van de Ruimtelijke Orderingsvisie van de dienst Stadsontwikkeling is hiervoor een goed aanknopingspunt, waardoor de specifieke mogelijkheden die ontstaan bij de planontwikkeling van de “kennis-as” van Zuidpoort tot het TU-Noordgebied benut kunnen worden.

In het algemeen kan van deze nota een stimulans uitgaan om het eigentijdse kunstklimaat van Delft met inbegrip van haar kunstenaars binnen het stedelijke beleid en de profilering daarvan (city-marketing) te positioneren.

Het kader waarbinnen deze nota moet worden gezien is die van een voortschrijdend meerjarenplan, het langere termijn perspectief, waarbij ook wordt aangegeven met welke middelen die toekomst dichterbij kan worden gebracht.

De voorstellen met betrekking tot de in te stellen subsidieregeling moeten daarbinnen passen. Het doel is een samenhangend kunstbeleid, dat er op gericht is het hele beeldend kunstenveld zichtbaar te maken, zodat er zowel door de overheid als door de markt uit kan worden geput. Ook de overheid maakt in deze gedachtengang deel uit van de markt. Zij neemt kennis van het aanbod en maakt gebruik van die aanbiedingen die dienstig zijn aan het gemeentelijk beleid, waarbinnen doelen liggen als de inrichting van de openbare ruimte en de buurtgerichte aanpak van de oudere wijken.

Ook de particulier en het bedrijfsleven moeten zicht hebben op het totale

aanbod, om daarbinnen te kunnen “winkelen” en een heldere vraag te kunnen formuleren.

Zoals gezegd, het zichtbaar maken in haar samenhang (inclusief de raakvlakken met architectuur en design vanuit de Delft Kennisstadstrategie) zal in de komende tijd een taak voor de gemeente moeten zijn. Daarvoor zijn drie instrumenten die de samenhang concreet maken:

B. De stadshal

In de eerste fase op imaginaire wijze, in een virtuele stadshal waar alle vormen van architectuur, beeldende kunst en design samen komen. In de praktijk van alle dag voorlopig verspreid over de stad, op verschillende locaties, op verschillende momenten in de tijd opduikend in de vorm van een tentoonstelling, een lezing, een manifestatie, een symposium. Maar wetend dat dit onderdelen zijn van een bundeling van energie, kennis en organiserend vermogen.

Vanuit de discipline ‘beeldende kunst’ kan dit door middel van een tweetal interventies in het jaar 2000 gestalte krijgen en wel door een manifestatie in het kader van de kunstestafette 2000 en door een “state of the art”, een overzicht van de stand van zaken van de beeldende kunst in Delft.

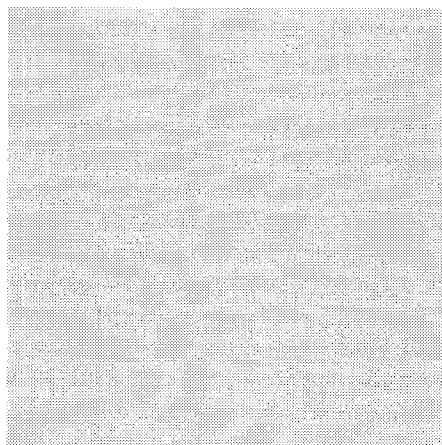
C. Kunstestafette 2000

In het kader van de kunstestafette 2000, een samenwerkingsverband tussen de provincie Zuid Holland en de middelgrote gemeenten in deze provincie is er een kunstmanifestatie in de maak, onder het gezamenlijke motto “communicatie”. Iedere gemeente levert hieraan haar eigen specifieke bijdrage. Voor Delft wordt gewerkt aan een manifeste bijeenkomst in een door een kunstenaar vormgegeven setting.

Personen en meningen die in Delft een rol spelen op het gebied van de architectuur, de beeldende kunst en design zullen met elkaar geconfronteerd worden en tot

² D.i. de sector Cultuur, Kennis en Economie en Grond in de cluster WijkStadszaken.

³ Met de TU Delft zal in het laatste kwartaal van 1999

in Delft ligt hier het voorstel in 2001 een tentoonstelling te organiseren op nader te bepalen plekken in Delft. Deze plekken zouden zowel bestaande tentoonstellingslocaties als Prinsenhof, Kunstcentrum, Sigarenfabriek en galeries kunnen zijn, als minder voor de hand liggende, al dan niet drukbezochte plekken in Delft. Een eventuele uitbreiding met eigentijdse keramiek van deze Delftse State of the Art kan hierbij worden overwogen.

Voor een dergelijke manifestatie lijkt het voor de hand liggend extra deskundigheid in huis te halen, welke een dergelijk overzicht niet alleen organiseert doch ook de keuze van het ten toon te stellen werk bepaalt, wel of niet in samenwerking met de bestaande adviesstructuur.

Een dergelijk overzicht kan natuurlijk ook in andere plaatsen worden tentoongesteld, als confrontatie, als uitwisseling, als vergelijking met elders geproduceerd werk. En er kan een keuze tot aankoop worden gedaan door de kunstuitleen, particulieren, bedrijven en instellingen.

VOORSTEL 2:

uitspraken en afspraken worden aangezet. Uitspraken met betrekking tot kunst in de openbare ruimte, de relaties tussen beeldende kunst, architectuur en design, de rol van de opdrachtgever en de betrokkenheid van de gebruiker en afspraken voor praktische uitwerkingen.

Dit moet leiden tot een kleine tentoonstelling en een breed verspreide uitgave met daarin al het relevante tekst- en beeldmateriaal voor een breed publiek. Uiteindelijk bruikbaar binnen een continue stroom van ideevorming rond het concept virtuele Stadshal, waarvan de vorm en de plek nu niet valt vast te stellen, maar welke zich meer en meer zal moeten uitkristalliseren.

VOORSTEL 1:

- Het idee voor een manifestatie verder uit te laten werken, hiervoor f 50.000 te reserveren uit de reserve beeldende kunst en separaat met een inhoudelijk en financieel onderbouwd voorstel te komen, waarbij ook de provincie en sponsors betrokken zijn.

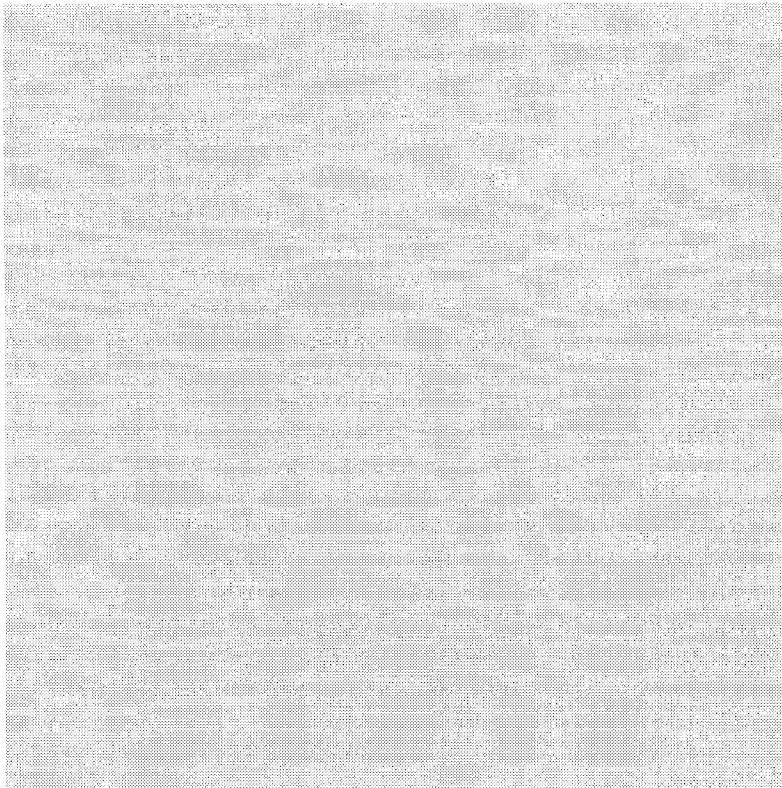
- Separaat met een inhoudelijk uitgewerkt voorstel te komen inclusief een financieringsvoorstel, waarbij gebruik wordt gemaakt van een reservering van f 300.000⁴ uit de reserve beeldende kunst met inbegrip van fondswerving en promotiebudgetten.

D. State of the art

Om een optimaal inzicht te geven in de stand van zaken van de beeldende kunst

⁴ Dit bedrag is tot stand gekomen uit het gespaarde

4. BEELDEND KUNST IN DE OPENBARE RUIMTE

A. De openbare ruimte

In het kader van 'Kwaliteitsverbetering Binnenstad' en inrichting van de openbare ruimte kan de beeldende kunst een belangrijke rol vervullen.

Zij geeft identiteit aan een plek, draagt bij aan een aantrekkelijke en leefbare omgeving, confronteert de bevolking met beeldende kunst op een onverwachte wijze en niet altijd voor de hand liggende locaties en is een visitekaartje voor de stad en haar wijken.

Enkele goede voorbeelden van beeldende kunst in de openbare ruimte van Delft zijn:

- de Beestenmarkt
- de Brabantse Turfmarkt
- de Doelentuin
- de keerlus naast de Nieuwe Kerk
- het Plein Delftzicht

Door in een vroeg stadium de beeldende kunst bij het ontwerpproces van een (her)inrichting van de openbare ruimte te betrekken, wil de gemeente bevorderen dat de beeldende kunst een integraal onderdeel van de openbare ruimte is. Hiermee wordt vermeden dat de openbare ruimte een optelsom wordt van haar delen.

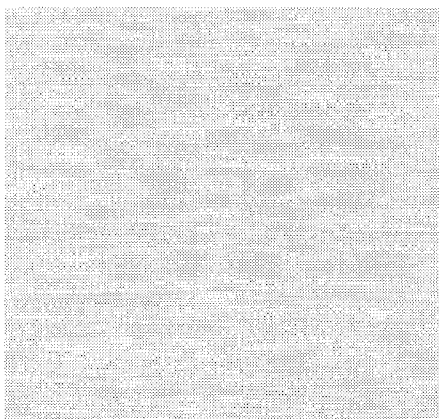
Tevens is het belangrijk om vast te stellen

hang tussen straten en pleinen met elk een eigen karakter, waarbij de compacte binnenstad zich weer onderscheidt van de veelsoortige buitenwijken. Deze eenheid van verschillen kan ook in de toe te passen beeldende kunst tot uitdrukking komen. Daartoe is het belangrijk dat er een beschrijving komt van de diverse karakteristieken van de stad, waarin aangegeven wordt wat er specifiek van de beeldende kunst verwacht mag worden, in samenhang met het totale stedelijke weefsel.

In het verleden zijn er al aanzetten gedaan. Er ligt, als resultaat van een opdracht, een concept plan voor beeldende kunst in de binnenstad van de beeldend kunstenaars Eugene Terwindt en Wim van der Horst (bijlage 1). Onderdelen hiervan zijn uitgevoerd, maar uitbreiding naar andere wijken zou wenselijk zijn.

De gemeente Delft heeft haar programma met betrekking tot de kwaliteit van de openbare ruimte geformuleerd in een handboek openbare ruimte uit december 1993.

De volgende stap die gezet moet worden is het samenbrengen van de verschillende ideeën en het realiseren van een integraal plan, waarvan de uitvoering in de loop der jaren stapsgewijs in samenhang met de stedelijke ontwikkeling moet plaatsvinden.

Hiertoe zullen dan ook budgetten uit de herinrichtingsplannen moeten worden vrijgemaakt of speciale budgetten op de begroting worden geplaatst.

Bijzondere aandacht kan worden besteed aan nieuwe ontwikkelingen, zoals het Zuidpoortgebied, de in de toekomst vrijkomende ruimte door het onder de grond brengen van het spoor, het initiëren van beeldende kunst met een technologische verbeelding op logistieke knooppunten in de stad en in samenhang daarmee het ontwikkelen van een visie op de door het Schiekanaal getrokken ring rond de binnenstad als stedelijke (wandel-) route. Dit mede met het oog op cultuurtoeristische ontwikkelingen. Op lange termijn kan verder gedacht worden aan:

- Oost- Westas (Zuidpoort-Irenetunnel-Delftlandsplein-Reinier de Graaf-ziekenhuis);
- Entrees A13/A4;
- Kruithuisweg;
- Herinrichting Station Zuid;
- Knooppunten Ikea en Delft Noord;
- Toekomstig deel van de tramroute;
- Aandacht vanuit de beeldende kunst voor herstructureringsgebieden binnen de bestaande stad.

B. Standaardisering van procedures

Binnen de sectoren Duurzaamheid en CKEG leeft de behoefte om ten aanzien van de totstandkoming van beeldende kunst tot een standaardisering van procedures te komen. Het doel is de samenwerking tussen de sectoren te versterken, het proces inzichtelijk te maken en een vroegtijdige inschakeling van een kunstenaar in het ontwerpproces te waarborgen.

Dit zal moeten gebeuren door middel van procedure-afspraken en procesbegeleiding, het integreren van het beleid rond de beeldende kunst en de openbare ruimte, het begeleiden van beeldende kunstprojecten met een technologische verbeelding op logistieke knooppunten in de stad en het initiëren van regelingen met betrekking tot beheer en onderhoud. Het is verstandig een leidraad op te stellen voor een continu onderzoek naar de verhouding kunstwerk en locatie. Dit om te voorkomen dat het kunstwerk gaandeweg zijn functies verliest.

Er moeten afspraken worden gemaakt

heden en procedures:

- Wie formuleert de uitgangspunten voor een opdracht.
- Hoe is bij een opdracht de adviserende werkgroep samengesteld.
- Hoe komt de werving van een kunstenaar tot stand en worden ontwerpen beoordeeld.
- Wie is verantwoordelijk voor de inhoudelijke begeleiding en de controle op de uitvoering.

Overleg tussen de sectoren Duurzaamheid en Cultuur, Kennis en Economie en Grond moet uiteindelijk leiden tot geformaliseerde afspraken over het bovenstaande, maar in een werkgroep beeldende kunst die voor een opdracht wordt samengesteld zullen in ieder geval de opdrachtgever, de AdviesCommissie Beeldende Kunst, de gebruikers of bewoners en sectoren CKEG/Duurzaamheid vertegenwoordigd moeten zijn.

Het voorstel is om de vertegenwoordiger van de adviescommissie verantwoordelijk te houden voor de inhoudelijke argumentatie m.b.t. de beeldende kwaliteit en voor het contact met de kunstenaar op dat aspect.

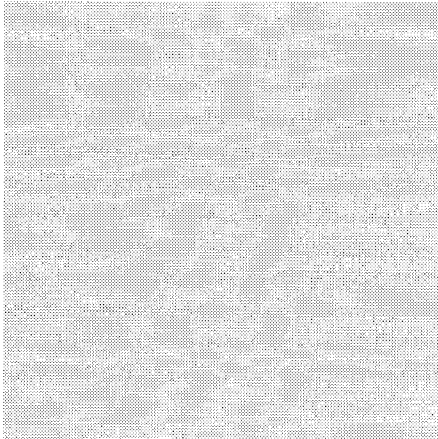
Aan elke opdracht zijn kosten verbonden, als gevolg van begeleiding en deelname aan het proces door de Adviescommissie en advertentiekosten om een beeldend kunstenaar aan te werven. Kosten welke tot nu toe uit de reserve beeldende kunst komen.

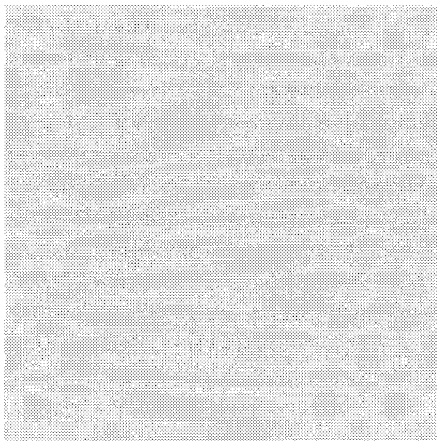
Door bij elke opdracht uit het beschikbare budget voor deze kosten een vast percentage te begroten, kan een reserve worden opgebouwd, die bij grote en kleine opdrachten kan worden ingezet.

C. De percentageregeling bij gemeentelijke bouwwerken

De percentageregeling is gekoppeld aan een bouwwerk, omdat het budget, zoals de naam al aangeeft, voortkomt uit 1% van de bouwsom. Voorbeelden van opdrachten via deze regeling zijn te vinden aan het Hoofdbureau van Politie, in en buiten diverse scholen, een gezondheidscentrum, het filiaal van de bibliotheek en recentelijk de ontwikkeling van een beeldende kunsttoepassing bij het te bouwen afvaloverlaadstation aan de Schiekade.

Het proces van totstandkoming is gelijk aan het proces bij kunst in de openbare ruimte. Dat wil zeggen dat de formulering en opdrachtverstrekking en de verdere

komt vanuit een voor iedere opdracht samen te stellen werkgroep waarin minimaal de opdrachtgever, een vertegenwoordiging vanuit de gebruikers, de Adviescommissie Beeldende Kunst en de sector CKEG zitting hebben.

Hier zou 7,5% van het 1-procents-budget gereserveerd moeten worden voor de ontwikkelingskosten. Een zelfde percentage van 7,5% kan voor opdrachten in de openbare ruimte vastgesteld worden (zoals onder kopje B vermeld).

Nadrukkelijke aandacht moet worden besteed aan het gegeven dat er niet altijd een kunstinhoudelijke noodzaak is om beeldende kunst in of aan het gebouw te realiseren, of dat het budget soms zo gering is dat een reële beeldende aanpak niet goed mogelijk is.

Fondsvorming ten behoeve van kunstprojecten elders of vergroting door middel van een donatie uit de reserve beeldende kunst zijn dan mogelijke opties.

Het geld mag echter nooit verloren gaan of wegvloeien naar andere doelen

stedelijk klimaat.

2. Beeldende kunst moet in een vroegtijdig stadium van het ontwerpproces worden betrokken, zodat kunst een integraal onderdeel gaat vormen van dit proces en gelijkwaardig aan de overige partijen is.
 3. Er is niet altijd een kunstinhoudelijke noodzaak voor beeldende kunst bij de totstandkoming van een nieuw gebouw.
 4. Uit de opdrachtbudgetten is 7,5% van de 1-procents-regeling noodzakelijk voor ontwikkelingskosten.
- De cluster Wijk/stadszaken, i.c. de sectoren Duurzaamheid en CKEG de opdracht te verstrekken aan de hand van bovenstaande uitgangspunten de uitvoering van opdrachten in de openbare ruimte en de uitvoering van de percentageregeling in een reglement vast te leggen. Hierbij moeten de 7,5% uit het budget ten behoeve van ontwikkelingskosten en de mogelijkheid kleine budgetten flexibel en minder gebouwgebonden in te zetten vastgelegd worden.

VOORSTEL 3:

- Akkoord te gaan met de volgende uitgangspunten:

1. Kunst levert een bijdrage aan het

5. BEHEER EN ONDERHOUD VAN BEELDENDEN KUNST IN DE OPENBARE RUIMTE

Aan de realisatie van beeldende kunst moet een beleid ten grondslag liggen waarin de betekenis van het werk in haar omgeving regelmatig wordt heroverwogen.

Tot nu toe is hier in Delft geen sprake van.

Dit is overigens niet uitzonderlijk. Vrijwel de meeste gemeenten kennen dit probleem.

Toch is overal waarneembaar dat de omgeving in de loop der tijd een continue verandering ondergaat.

Door veranderend gebruik en de daarmee samenhangende verandering van straatmeubilair, maar ook door het vanuit ontwerpersoogpunt vrij willekeurig plaatsen van zaken van openbaar nut, als transformator-, telefoon- en kabelkasten kan de omgeving zodanig veranderen, dat de beeldende kunst er verloren bijstaat. Daarnaast is de beeldende kunst, zeker op straat, geen eeuwig leven beschoren als er geen onderhoud wordt gepleegd. En zelfs dat kan niet altijd de ondergang van een beeld verhinderen.

Het is dus belangrijk dat hierover binnen het contract bij de opdracht duidelijke afspraken worden gemaakt. Hierbinnen moet het materiaalgebruik en het onderhoud hiervan worden omschreven. Tevens moet bij contract geregeld zijn dat de gemeente de mogelijkheid en het recht moet hebben een beeld te verplaatsen of te ontmantelen.

Dit moet zeker gelden voor alle vanaf nu te plaatsen beelden, maar inmiddels staan er in Delft vele beelden in een goede of

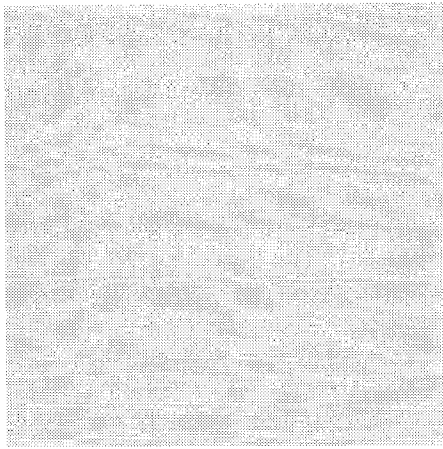
slechte omgeving, goed onderhouden of verwaarloosd en vergeten.

De mogelijkheid voor een onderhoudscontract per kunstwerk, zodat maatwerk geleverd kan worden, dient uitgangspunt te zijn voor toekomstige kunst opdrachten in de openbare ruimten.

Er is momenteel een jaarlijks budget van f 50.000⁵ voor onderhoud van beelden in de stad en dat wordt gebruikt om incidentele schade op te vangen en door Groenvoorzieningen geconstateerde graffiti te verwijderen. Dit gebeurt echter niet volgens een gestructureerd plan. Het is de bedoeling hier verandering in te brengen.

Om hier een start mee te maken is aan het Delftse bureau Archeoplan, initiator van de landelijk opererende Kunstwacht, in 1998 de opdracht verstrekt een inventarisatie te maken van alle beeldende kunst in de openbare ruimte, die eigendom is van de gemeente Delft. Deze inventarisatie omvat per object een beschrijving van het kunstwerk met afbeelding, de locatie, de titel, het jaar van ontstaan, het gebruikte materiaal, de naam van de kunstenaar en de staat van onderhoud (bijlage 2).

⁵ Dit bedrag is samengesteld uit twee bestaande posten van elk f 25.000, binnen de dienst WOC, die in de

Deze inventarisatie vormt de grondslag van een onderhoudsplan met prioritering en ook van een plan voor heroverweging van de positie van het geplaatste beeld in het kader van herprofilering en vernieuwing van de omgeving.

Het is vanuit dit perspectief gezien gunstig dat zich binnen de cluster Wijk/Stadszaken alle relevante sectoren bevinden die bij de ontwikkeling van dit plan betrokken worden.

Naast deze inventarisatie beschikken de musea en het Kunstcentrum over een documentatie van hun eigen bezit. Het behoeft geen betoog dat er verschillende systematieken worden gehanteerd terwijl het uiteraard voor de hand liggend is dat er gewerkt wordt aan één samenhangend systeem dat ook digitaal toegankelijk wordt gemaakt. Beide instellingen bezien op dit moment de mogelijkheden tot aansluiting.

Aangezien de meeste gemeenten in Nederland dit probleem kennen, zou dit initiatief een pilotrol kunnen vervullen. Dit biedt de mogelijkheid om samen met de Mondriaanstichting en het Instituut Collectie Nederland te komen tot een landelijk geldend handboek, dat het hele proces vanaf het formuleren van de opdracht tot het plaatsen van de kunst

en het onderhoud daarvan in de openbare ruimte bevat.

VOORSTEL 4:

- De cluster WijkStadszaken opdracht te geven het onderhoudsplan, zoals opgesteld door het Delftse bureau Archeoplan verder te laten uitwerken en met behulp van het bestaande budget tot realisatie van het klein onderhoud over te gaan.
- Het groot onderhoud in een periode van 3 jaar uit het bestaande budget gestructureerd te laten uitvoeren.
- Met betrekking tot de restauratie en overige ingrijpende gevallen met separate voorstellen inclusief financiële onderbouwing te komen.
- In overleg met de musea en het Kunstcentrum tot één (toegankelijk) registratiesysteem van beeldende kunst in Delft te komen.
- In overleg met Archeoplan de mogelijkheden van een pilotproject bij de Mondriaanstichting en Instituut Collectie Nederland onderzoeken.

6. REGELING TER ONDERSTEUNING VAN KLEINSCHALIGE PROJECTEN OP HET GEBIED VAN BEELDEND KUNST EN VORMGEVING

A. Inleiding

Eind 1996 is door de gemeenteraad besloten het budget “incidentele subsidies” voor Delftse beeldend kunstenaars niet te besteden, maar het ten goede te laten komen aan nog lopende verplichtingen. De redenen lagen in het feit dat tussen beleid en advisering een zeker vacuüm was ontstaan, kunstenaars moeite hadden adequate projecten in te dienen en de bezuinigingstaakstelling de reserve beeldende kunst met f 50.000 op jaarbasis verminderde.

Het probleem van de kunstenaars schuilt in het tweezijdige van de regeling. Enerzijds lag in de regeling de vraag naar een product met een duidelijke doelstelling besloten. Anderzijds had de regeling het karakter van een regeling ter ondersteuning van kunstenaars⁶, die dan ook bij elke ronde een subsidie aanvroegen met het gevoel dat het ging om een recht, zonder dat daar een artistiek inhoudelijke noodzaak toe was. Het gevolg was dat er niet of slecht onderbouwde voorstellen op tafel kwamen.

B. Een nieuwe regeling

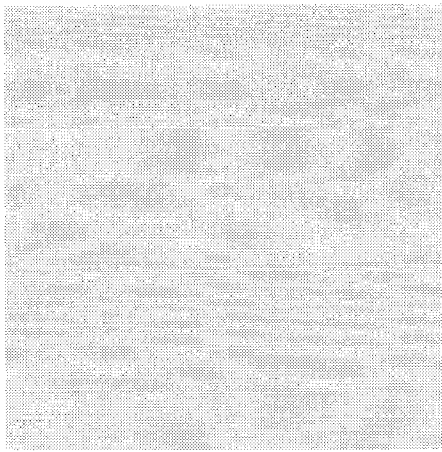
Hoe zou een regeling er uit moeten zien die een bijdrage levert aan het stedelijke kunstklimaat, de betrokkenheid van de bevolking vergroot en die recht doet aan de (autonome) ontwikkeling van de Delftse kunstenaars.

Onder het motto:

Delft als één groot atelier, waarin het werk en de daaraan ten grondslag liggende ideeën van alle beeldende disciplines aan bod komen, zijn er de volgende doelstellingen, waaraan een nieuwe regeling getoetst zou moeten worden:

- Het bevorderen van de beeldende kunstproductie.
- Het spreiden van het aanbod buiten het atelier en de reguliere tentoonstellingskanalen.
- Het vergroten van de betrokkenheid van het publiek.
- Het stimuleren van die voorstellen die qua inhoud en betekenis een verrijking en verdieping van het eigen werk inhouden en tevens een maatschappelijke betekenis hebben of krijgen door de wijze van presentatie.
- Het hierdoor op bescheiden wijze leveren van een bijdrage aan de inkomenspositie van Delftse beeldende kunstenaars.

⁶ De nieuwe regeling is uitdrukkelijk niet bedoeld als aankoopbeleid, daarvoor wordt verwezen naar instellingen als het Prinseshof en het Kunsten Centrum.

De vraag is hierbij belangrijker dan het aanbod. Hierin zit ook het verschil met de vorige regeling. Dus geen volslagen omslag naar een totaal ander beleid, maar een verschuiving van aandacht naar de vraag.

Idealiter is het op basis van deze doelstellingen mogelijk een gevarieerd overzicht te geven van de beeldende kunstproductie. Naast de bekende reguliere opdrachtsituaties kan de pluriformiteit van de beeldende kunst in de stad zichtbaar worden, met onverwachte middelen op onverwachte plekken, met een tijdelijk karakter, reagerend op de veranderende stad.

Door middel van een visionair idee kan ook een bijdrage geleverd worden aan de discussie over de betekenis van de stad, waarbij de stad moet worden gezien als een samenhangend sociaal weefsel, waar de verschillende functies tot één vorm met een eigen betekenis leiden.

Tevens biedt het aan groepen van personen, instellingen en bedrijven de mogelijkheid het instrument van de beeldende kunst te gebruiken bij het realiseren van het verbijzonderen van hun omgeving.

• Pluriformiteit

Er zijn vele vormen waarin beeldende

kunstenaars en vormgevers aan de waardering van de stedelijke omgeving kunnen bijdragen. Vaak wordt daarbij gedacht aan driedimensionale beelden op straten en pleinen. Er zijn echter steeds meer disciplines in de opdrachtverlening betrokken geraakt. De mentaliteitsverandering van de kunstenaars die zich niet meer tot één medium beperken en het inspringen van de opdrachtgever op deze ontwikkeling zijn hier mede debet aan. Fotografie, video, film, installaties, performance en nieuwe media hebben hun intrede gedaan. Vormgeving en het grensgebied van beeldende kunst en theater kunnen aan dit rijtje worden toegevoegd.

Als voorbeeld kunnen hier de beeldende kunstprojecten tijdens de Mooi Weer Spelen worden genoemd. Door een ruime opzet van de regeling is het mogelijk een grote groep kunstenaars te bereiken en het publiek met hun producten kennis te laten maken.

• Tijdelijke kunstwerken

In het kader van de regeling is het ook mogelijk tijdelijke kunstwerken te realiseren. Die tijdelijkheid kent verschillende kanten. Doordat voorkeuren en esthetische oordelen aan verandering onderhevig zijn is de betekenis van beeldende kunst tijdsgebonden. Sommige kunstwerken zijn door het gebruik van vergankelijke materialen of door specifieke toepassing op locatie van tijdelijke aard.

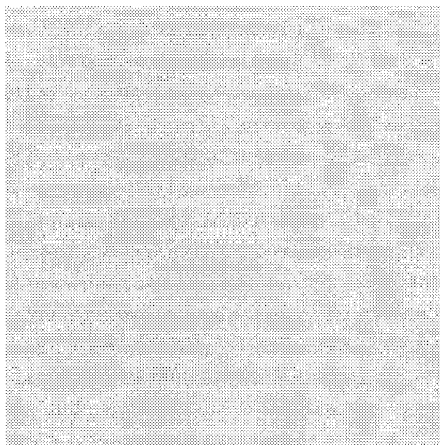
Daarnaast biedt het tijdelijk kunstwerk de mogelijkheid één plek op verschillende wijzen van beeldend commentaar te voorzien. Zie bijvoorbeeld de huidige ingrepen door Public Gallery in de poort van het Jongenshuis.

Tijdelijkheid manifesteert zich ook bij video, performance en in tijd gelimiteerde kunsttoepassingen bij manifestaties. En ook het idee van kunst, de conceptuele praktijk, d.i. het proces van maken van kunst kan kunst op zichzelf zijn.

• Manifestaties

Een kenmerk van een manifestatie is haar naar buiten gerichte karakter, de diversiteit aan deelnemers, de mix van allerlei vormen van kunst uit diverse disciplines die tot nieuwe resultaten kunnen leiden. Het leidt ook tot een grotere publieksdeelname.

Een manifestatie met een groot publieksbereik is de "Mooi Weer Spelen". De beeldende kunst speelt hierin door deelname van Sculptoer of Stichting Op Visite een belangrijke rol. Een ander voorbeeld is de

succesvolle jaarlijkse atelierroute met een tentoonstelling in de Sigarenfabriek.

Er zijn ook manifestaties denkbaar met een minder manifest of spektakelachtig karakter die zich niet richten op een zo groot mogelijke publieksdeelname, maar op een specifieke doelgroep van liefhebbers van beelden, zoals de tuinententoonstelling "Het Handzaam Landschap" van Hans la Hey, of het idee van Galerie Lous Martin om het sieraad uit de 60-er en 70-er jaren te laten zien in relatie tot de huidige stand van zaken van dezelfde ontwerpers of juist van jonge ontwerpers die dwars tegen de toen ontwikkelde opvattingen ingaan.

• **Studie-opdrachten**

De regeling biedt de mogelijkheid ideeën te ontwikkelen door studie-opdrachten te verstrekken als het werk van een kunstenaar daar aanleiding toe geeft of als een bepaalde locatie of actuele thematiek dit aangeeft. Zo kunnen de mogelijkheden en onmogelijkheden van een locatie zichtbaar worden gemaakt. In de beeldvorming van een locatie speelt de kunst een rol. Uiteindelijk zou dit kunnen leiden tot uitvoering van één van de ideeën, of in een later stadium tot het verstrekken van een opdracht op de bewuste locatie.

C. Hoe ziet de regeling eruit?

Subsidie-aanvragen dienen aan de volgende formele criteria te voldoen:

algemeen

- Het moet gaan om in Delft woonachtige kunstenaar.
- Het project moet conform de Algemene Subsidieverordening nog worden uitgevoerd, want het subsidie is bestemd voor de dekking van het tekort.
- Het kan nooit gaan om de aankoop van een voltooid werk.
- Het Delfts publiek moet kennis kunnen nemen van het resultaat.

specifiek

De aanvraag moet de volgende elementen bevatten:

- Een duidelijk inhoudelijke omschrijving van het project met daarbij een inzicht in alle vergunningen waaruit blijkt dat uitvoering realiseerbaar is.
- Een begroting en dekkingsplan waaruit blijkt wat de bijdrage van derden is, met name van degenen die bij het project betrokken zijn.
- Een curriculum vitae (indien niet in het bezit van de gemeente).
- Een relevante documentatie (voor zover nog niet in het bezit van de gemeente).

Indien de aanvraag aan bovenstaande criteria voldoet, gaat de subsidie-aanvraag ter advisering naar de ACBK.

De Adviescommissie Beeldende Kunst beoordeelt de aanvraag op de volgende kunst-inhoudelijke criteria:

- Betekent dit project qua inhoud en betekenis een verrijking en verdieping van het werk van de aanvrager?
- Betekent het project een aanwinst op het bestaande kunstaanbod?
- Heeft het een innoverend karakter?
- Wat is de kwaliteit van het gebodene in relatie tot de andere aangeboden projecten en het besteedbare budget?

De sector CKE maakt vervolgens bij een negatief advies een afwijzing en bij een positief advies een beleidsadvies richting B&W ter besluitvorming en ter inzage naar de raadscommissie.

Gezien het budgettaire plafond zal de maximale bijdrage per project door de ACBK worden bekeken binnen het totale budget en aanvragen. Dat heeft tot gevolg dat er jaarlijks één subsidieronde zal worden uitgeschreven.

Het initiatief tot het realiseren van een project op het gebied van de beeldende kunst kan zowel bij de gemeente als bij een kunstenaar, een instelling of een bedrijf liggen. In alle gevallen dient het publieksaspect van groot belang te zijn.

- **Het initiatief van de kunstenaar**

De kunstenaar komt met een voorstel, dat direct voortkomt uit het eigen werk. Deze voorstellen kunnen een zeer divers karakter hebben: van utopische (zoals de bijdragen van Alfred Eijkelboom aan de discussie over de stad) die lang niet altijd uitvoerbaar zijn, tot concrete voorstellen in of bij een gebouw, in een instelling, op een locatie buiten. Het kan zowel blijvend als tijdelijk zijn. Blijvend als staal; vluchtig als een advertentie of een luchtballon. Toegankelijkheid en zichtbaarheid zijn belangrijk, betrokkenheid van derden noodzaak.

- **Het initiatief van bewonersgroepen, een instelling of bedrijf**

Ook een instelling of een bedrijf in Delft kunnen met een initiatief komen. Zij komt met een voorstel op het gebied van de beeldende kunst of vormgeving. Het kan een volledig door een kunstenaar uitgewerkt voorstel zijn, doch het is ook mogelijk dat er een vraag is geformuleerd die verder moet worden uitgewerkt en waar een geschikte kunstenaar bij moet worden gezocht. Ook hier is toegankelijkheid belangrijk en dient het voorstel een relatie te hebben met het overige werk van de kunstenaar.

- **Het initiatief van de gemeente Delft**

Ook de gemeente kan met voorstellen komen om beeldende kunstenaars en vormgevers te stimuleren met een idee voor een locatie of situatie te komen. Voorbeelden hiervan zijn het tunnel-syndroomproject in Dordrecht, waar naar aanleiding van de schetsopdrachten besloten is een aantal projecten tot uitvoering te brengen, en het Kunst Op Zuid Project in Amsterdam, waar aan kunstenaars is gevraagd op beeldende wijze een visie te geven op de integratie van de zuidas (ringweg met grootschalige bebouwing) in de omliggende woonbuurten, waarbij als randvoorwaarde wordt meegegeven dat de voorstellen zich met name zullen lenen voor de presentatie op Internet. Ook het inschakelen van kunstenaars bij het ontwerpen van zaken voor meer representatieve doeleinden behoren tot de mogelijkheden.

Deze regeling kan in Delft leiden tot een geslaagde wisselwerking tussen vraag en aanbod, tot het inspelen op nieuwe ideeën, het aangaan van experimenten en vooral tot het stimuleren van beeldende kunstenaars, vormgevers en andere betrokkenen uit instellingen en bedrijven om tot gezamenlijke voorstellen te komen, waarbij de inhoudelijke betrokkenheid zich ook in financiële betrokkenheid uit.

VOORSTEL 5:

- Bovenstaande regeling in te stellen.
- De regeling in een verordening vast te leggen en hierbinnen ook de financiële betrokkenheid van de participanten en de maximale bijdrage vanuit de gemeente te regelen.
- Binnen Delft ruime bekendheid te geven aan de regeling.
- Voor de uitvoering van de regeling f 125.000, op jaarbasis uit de reserve beeldende kunst vast te leggen.

7. DE ADVIESSTRUCTUUR

De adviescommissie beeldende kunst

Eind 1988 is in Delft door Burgemeester en wethouders in het kader van de beleidsnota voor de beeldende kunst een AdviesCommissie Beeldende Kunst ingesteld.

Zij heeft tot taak, gevraagd en ongevraagd, te adviseren over het beleid en de bestedingen van het fonds van de beeldende kunst. De toepassing en de uitvoering van de %-Regeling en de kunst in de openbare ruimte. In 1993 is een verslag van haar adviserend werk uitgebracht en besproken met het kunstenveld en de Raad.

In de jaren die daarop volgden botste de artistiek - inhoudelijke kwaliteitsbeoordeling van de commissie verschillende malen met het maatschappelijk belang van een totaal-manifestatie waar beeldende kunst een rol in speelde. Dit was voor de gemeente aanleiding een onderzoek te laten instellen naar de relaties tussen beeldende kunst(enaars), adviescommissie en beleidsafdeling.

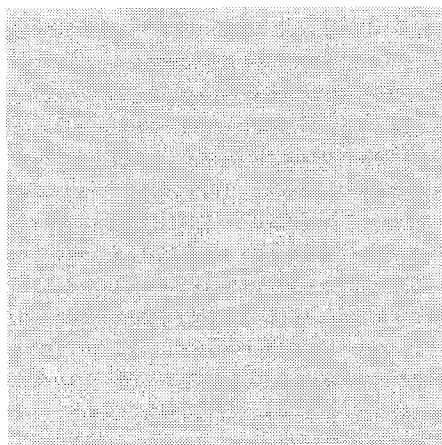
In de nota 'Evaluatie Beleid en Adviesstructuur beeldende kunst gemeente Delft 1991-1994' (besproken in de commissie Welzijn in oktober 1996) is de adviesstructuur in zes middelgrote gemeenten vergelijkenderwijs bekeken. Deze vergelijking leerde dat er verschil-

lende varianten mogelijk zijn, afhankelijk van lokale omstandigheden en inhoudelijke uitgangspunten. De volgende uitgangspunten garanderen een duidelijke afbakening:

- De commissie houdt zich bezig met artistiek - inhoudelijke advisering.
- De vakgroep Cultuur, Kennis en Economie is verantwoordelijk voor het beleid, zoals het in deze nota is geformuleerd en zal als zodanig vertegenwoordigd zijn bij de vergaderingen van de commissie.
- Het secretariaat zal door de vakgroep worden geleverd.
- In de praktijk betekent dit, dat de vakgroep ruimte heeft om beleid te ontwikkelen.
- De beleidsuitvoering is in handen van de initiatiefnemers c.q. de subsidie-aanvragers.
Dit kunnen zowel kunstenaars zijn als kunstinstellingen, zoals de gemeentemusea, het Kunstcentrum Delft en de VAK, maar ook stichtingen, particulieren en bedrijven
- Indien noodzakelijk, naar het oordeel van de beleidsafdeling of de commissie, zoals bij specifieke projecten of manifestaties, kan er ad hoc deskundigheid aan de commissie worden toegevoegd.
- Voor kunst in de openbare ruimte is de sector Duurzaamheid een belangrijke partner

VOORSTEL 6:

- De kosten die betrekking hebben op de uitvoering van de Percentage-Regeling en op opdrachten in de openbare ruimte onder te brengen bij de beschikbare opdracht-budgetten, waarbij ook de advertentiekosten en bijkomende kosten betrokken moeten worden en hierbij zoals vermeld in hoofdstuk 3, uit te gaan van 10% van het opdrachtbudget.
- Vanuit de ervaring met het werken met een kleine commissie vanaf 1997, waarbij bleek dat behoud van voldoende kwaliteit en diversiteit mogelijk is, een commissie van drie personen voor de komende periode vast te stellen.
- Deze commissie te laten bestaan uit minimaal twee beeldende kunstenaars, waaronder een voorzitter. Een derde commissielid is een deskundige met sterke affiniteit met kunst in de openbare ruimte en in bredere zin met moderne beeldende kunst en vormgeving.
- De voorzitter mandaat te geven, m.b.t. advisering over kleine budgetten (tot f 5000)
- De commissie door middel van een open procedure samen te stellen en door de gemeenteraad te laten benoemen voor de periode van 2 jaar, met de mogelijkheid deze periode te verlengen met nog eens 2 jaar.
- De huidige verordening aan te passen aan de gewijzigde adviesstructuur.

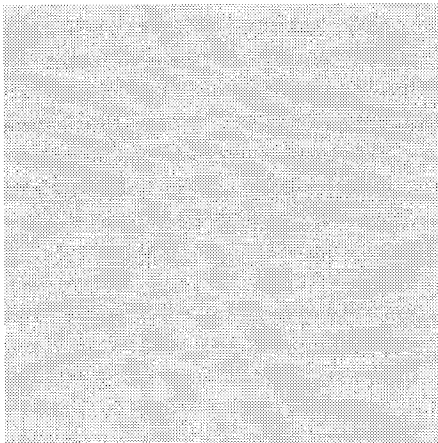
Bij een keuze voor de gemeente Delft dient tevens rekening te worden gehouden met het feit dat de kosten van de commissie uit het de reserve beeldende kunst komen. Dat wil zeggen dat het leveren van adviezen met minimale kosten moet geschieden (op jaarbasis ongeveer f 15.000).

Als overgangsmaatregel is begin 1997 de AdviesCommissie Beeldende Kunst teruggebracht naar 3 personen, die artistiek-inhoudelijke adviezen geeft naar aanleiding van ingediende subsidieverzoeken en opdrachten in de openbare ruimte en opdrachten in het kader van de percentageregeling.

Een overzicht van de werkzaamheden van de ACBK toont aan:

- dat een substantieel deel van de kosten zit in de advisering bij de uitvoering van de Percentageregeling en opdrachten in de openbare ruimte (ook de advertentiekosten die hierop betrekking hebben worden uit het fonds betaald);
- dat een klein deel van de kosten betrekking heeft op de reguliere advieskosten die betrekking hebben op bestedingen uit het fonds.

8. HET ATELIERBELEID

A. Inleiding

Er zijn in Delft 20 gemeentelijke ateliers, een werkplaats voor een zilversmid in de waltoren in de Phoenixstraat en een atelierwoning in de Oostpoort.

De gemiddelde prijs is f 65,- per vierkante meter per jaar. Dat wil zeggen, afhankelijk van het vloeroppervlak, een huur van ongeveer f 225,- per maand. De vakgroep Grond (sector CKEG/clustervijk/Stadszaken) beheert de ateliers. Het is echter gemeentelijk beleid om te verhuren tegen kostendeckende huren⁷. Dit betekent, dat bij ongewijzigd beleid de huren per m² van gemiddeld f65,- gaan naar f138,- per jaar.

Dit brengt een totaal bedrag aan extra huurinkomsten op van f 103.420,-. In de nieuwe huurprijzen is meeberekend dat aan de ateliers aan de Nieuwe Langendijk de komende jaren flink wat achterstallig onderhoud gepleegd zal worden. Voor de panden aan de Koornmarkt is dat de afgelopen jaren gebeurd. Per 1 januari 2000 lopen alle huurcontracten van de zittende huurders af.⁸

WachtlIJst

Een in 1998 opgeschoonde lijst van kandidaten geeft aan dat er op dit moment een wachtlIJst is van 8 kunstenaars. Twee van deze kandidaten zitten op dit moment in een voor hun werkzaamheden te klein gemeentelijk atelier. Om op de lijst te kunnen worden ingeschreven geldt dat men als kunstenaar moet zijn geregistreerd bij het Kunstgebouw van de provincie Zuid-Holland of het Voorzieningsfonds voor kunstenaars. Er wordt regelmatig bij de afdeling geïnformeerd naar atelierruimte. Beide instellingen hebben toelatingseisen ten aanzien van de professionaliteit. Hoewel er geen onderzoek is gedaan naar de behoefte aan werkruimte voor kunstenaars, is wel duidelijk dat het huidige aantal van 20 stuks te gering is om aan de behoefte te voldoen.

B. Beleidsinstrumenten

Voorwaarden scheppen voor kunstenaars

We vinden dat de gemeente ateliers in eigendom moet hebben om kansen te kunnen scheppen voor kunstenaars om zich verder te ontwikkelen en hun beroepspraktijk zo mogelijk verder te professionaliseren. Hiervoor is essentieel dat de gemeentelijke ateliers laagdrempelige voorzieningen zijn, met lage huren. Om zowel de exploitatiekosten te dekken als de betaalbaarheid te garanderen is het noodzakelijk een subsidie toe te kennen aan de huurders. Voorwaarde voor het verkrijgen van de subsidie is het hebben van minimaal één expositie in drie jaar.

Om de voorziening van gemeentelijke ateliers laagdrempelig te houden is het, ook gezien de relatief lange wachtlIJst, noodzakelijk af te spreken dat kunstenaars op grond van de professionaliteitstoets voor een periode van vijf jaar van deze voorziening gebruik kunnen maken.

Bevordering klimaat beeldende kunst

Het tweede beleidsdoel van deze nota is het bevorderen van een goed beeldende kunstklimaat in Delft. Daarvoor stellen wij twee instrumenten voor. Ten eerste bestaat er de mogelijkheid om na afloop van de periode van vijf jaar waarin men gebruik maakt van een gemeentelijk atelier nog eens voor een periode van vijf jaar te opteren. Hiervoor moet de kunstenaar echter wel een toets ondergaan, waarin de artistiek-inhoudelijke kwaliteit en de ontwikkeling hiervan

⁷ Nota Rationeel beheer Onroerend Goed.

⁸ De mutatiegraad is laag. Er komen weinig ateliers vrij.

vakteam Cultuur, Kennis en Economie overdragen. CKE zal het geld in 2000 over de kunstenaars verdelen zodanig dat iedereen netto de geïndexeerde huur van 1999 betaalt. In de jaren 2001 en verder zal door CKE en Grond een regeling uitgewerkt worden, die ervoor zorgt dat alle huurders eenzelfde netto huurbedrag, gerelateerd aan de maat van het atelier en de locatie, betalen.

D. De woningcorporaties

Er is in Delft nauwelijks sprake van nieuwbouwlocaties, maar wel van veranderingslocaties. Dat wil zeggen dat er bij herstructureringsplannen binnen de bestaande stad regelmatig sprake is van functieverandering. Beleidsnotities hieromtrent worden, inclusief de prestatieafspraken met de corporaties ter besluitvorming aan de Raad voorgelegd.

Hieraan voorafgaand vindt er een driehoeksoverleg plaats tussen de gemeente Delft⁹, de corporaties en de woonconsumenten met betrekking tot de te leveren prestaties. In dit overleg wordt de verhouding koop/huurwoningen, de eventuele hoeveelheid woonwerkruimten, ouderenvoningen en bedrijfsruimten¹⁰ vastgelegd. Het is op deze plek dat ook de behoefte aan ateliers en eventuele atelierwoningen kan worden ingebracht om in een programma te worden ingezet. Het vakteam Grond zal zich inspannen om in de komende 3 jaar nog 4 atelierruimtes erbij te zoeken.

VOORSTEL 7:

Akkoord te gaan met de volgende stappen:

- Huren worden kostendekkend geïnd vanaf 2000.
- Kunstenaars worden in 2000 nog volledig gecompenseerd door het vakteam CKE.
Het vakteam Grond sluit het verschil tussen oude en nieuwe huren (zijnde f 103.420) voor 1 jaar door naar vakteam CKE.
- In 2001 en verder wordt een regeling toegepast waardoor voor hetzelfde (geïndexeerde) totaalbedrag de kunstenaars gecompenseerd worden. De verdeling hiervan wordt in 2000 nader uitgewerkt, waarbij op grond van de maat van het atelier en de locatie, een gelijke netto-huur zal worden berekend. Ook dient hiervoor in 2000

(f103.420, op jaarbasis) in de begroting wordt vrijgemaakt (Zomernota 2001 e.v.).

- In de periode 2000-2003 wordt gezocht door de vakgroep Grond naar minimaal 4 extra atelierruimtes.
- In de huidige bestuursperiode zal er naar gestreefd worden een drietal ateliers voor starters te reserveren.
- Er worden nieuwe huurcontracten afgesloten voor een periode van 5 jaar.
- Voor de tweede periode vanaf 2005 zal het atelier als beleidsinstrument worden gebruikt. Een kwaliteitstoets zal bepalend zijn voor de verhuur gedurende een tweede periode van 5 jaar, onder dezelfde subsidievoorwaarden, waarbij een vermindering van de huursubsidie tot 80% wordt overwogen. Na de tweede periode van 5 jaar zal na toetsing de huur kunnen worden verlengd zonder dat er sprake is van subsidie.
- In het driehoeksoverleg tussen gemeente, de woningcorporaties en de woonconsumenten kan de vraag naar atelierruimten worden ingebracht en als onderdeel van een verbeterprogramma in een prestatieafpraak vastgelegd.
- Vrijkomende ateliers worden gemeld in de Stadskrant of op andere wijze aan het (beeldend) kunstenaarsbestand bekend gemaakt, waarna vast te stellen criteria bepalen wie de kandidaat voor de atelierruimte is. Het beheer kan bij de vakgroep Grond worden gelegd.

toonaangevend zijn. Indien deze toets positief is, gelden dezelfde subsidievoorwaarden als in de eerste periode van vijf jaar, waarbij overigens wordt overwogen, de subsidie tot 80% terug te brengen, waardoor geld voor subsidie vrijkomt.

Na de tweede periode van vijf jaar zal na een toetsing de huur wederom worden verlengd. Er zal dan echter geen sprake meer zijn van subsidie op de huur.

Als tweede beleidsinstrument voor bevordering van het beeldende kunstklimaat stellen we een speciale regeling voor met betrekking tot academie-verlaters. Zij kunnen een huurcontract van twee jaar krijgen voorafgaand aan de eerste periode van vijf jaar. Het is de bedoeling maximaal drie ateliers op deze manier in te zetten. Dit zal gebeuren vanaf het moment dat de eerste nieuwe ateliers worden gerealiseerd of dat er een atelier vrijkomt, nadat de huidige wachtlijst is afgewerkt. Hiervoor wordt gekozen vanuit juridische overwegingen. Daarna zal getracht worden deze ateliers in één gebouw te houden.

C. Overgangssituatie

In 1999 gold nog de niet-kostendekkende huurprijs. Het voorgenomen beleid is om in 2000 deze wel te innen. In ruil hiervoor

⁹ Cluster Wijk/Stadszaken/afd. Wijk en Projecten, sector Leefbaarheid.

¹⁰ In hoeverre bedrijfsruimten als beleidsinstrument op juridische belemmeringen kunnen stuiten zal nader

9. DE VOORSTELLEN I TOT EN MET 7

1. Kunstestafette 2000

- Akkoord te gaan met een reservering van f 50.000 uit de reserve beeldende kunst en met een inhoudelijk en financieel uitgewerkt voorstel te komen waarbij ook de provincie en sponsors betrokken zijn.

2. State of the Art

- Met een inhoudelijk uitgewerkt voorstel te komen, inclusief een financieringsvoorstel, waarbij gebruik wordt gemaakt van een reservering van f 300.000 binnen de reserve beeldende kunst en fondswerving en promotiebudgetten.

3. Beeldende kunst in de openbare ruimte

- Akkoord te gaan met de uitgangspunten.
- Opdracht te verstrekken de uitvoering van opdrachten in de openbare ruimte en de %-regeling in een reglement vast te leggen.

4. Beheer en onderhoud

- Opdracht te verstrekken het onderhoudsplan verder uit te werken en met bestaand budget tot klein onderhoud over te gaan, het groot onderhoud in 3 jaar met bestaand budget te laten uitvoeren en voor restauratie met separate voorstellen te komen.
- Tot één (toegankelijk) registratie-systeem van beeldende kunst in Delft te komen.
- In overleg met Archeoplan de mogelijkheden van een pilotproject bij de Mondriaan-stichting en Instituut Collectie Nederland onderzoeken.

5. Regeling voor kleinschalige projecten

- Akkoord te gaan met de principes van de regeling en deze in een verordening vast te leggen en daar ruime bekendheid aan te geven.
- Hiervoor f 125.000 per jaar uit te reserve beeldende kunst vast te leggen.

6. Adviesstructuur

- Een commissie van drie personen in te stellen, de voorzitter een mandaat tot f 5.000 te geven en de verordening aan de nieuwe situatie aan te passen.

7. Atelierbeleid

- Akkoord te gaan met de genoemde stappen I tot en met 9 en opdracht te geven tot uitvoering over te gaan.

Bijlage I

Bijlage 2

Financieel overzicht 1997, 1998, 1999

	1997	1998	1999	1999
Saldo per 1-1	307.956	471.966	522.500	
Inkomsten				
Stortingen gemeente/provincie ¹¹ (plus rente)	257.796	266.799	219.028	
Totaal inkomsten	257.796	266.799	219.028	
Saldo				741.528
Uitgaven				
projecten	58.732	176.225	113.298	
diversen	20.055	15.370		
ACBK	15.000	9.670		
Bijdrage aankoop kunstcentrum	0	15.000	50.000	
Totaal uitgaven	93.787	216.265	163.298	163.298
Saldo per 31-12	471.966	522.500		
Saldo per 1-11				578.230
Gelabelde Reservering				
Delftse kunstenaars			300.000	
Kunstcentrum 1999			50.000	
De druppel 1999-2000			40.000	
Kunstestafette			50.000	
Kinderboerderij			7.000	
Atelierroute voor 3 jaar			90.000	
Totaal reserveringen			537.000	537.000
Vrij besteedbaar per 1 november 1999				41.230

De kolom 1999 heeft als peildatum 1 november 1999.

¹¹ Inclusief een incidentele (wisselende) subsidie tussen
f 40-50.000, dat om de 2 jaar bij de Provincie moet